

TORONTÁI

A BÁNSÁG MAGYAR POLITIKAI NAPILAPJA
Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Veliki
Beckerek, Obiljtyeva ucca 1. Telefon: 281 és 21

KEDD, 1930 MÁRCIUS 18
59. ÉVFOLYAM, 61. SZÁM

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. MARA JENŐ
Előfizetési árak: évente 300, félévre 150, negyed-
évre 75, havonta 25 dinár. Megjelenik délelőtt.

Beográdból jelentik: Öfelsége a király a miniszterelnök előterjesztésére ukázt írt alá, amelyben Wukovity Radován sztáribecseji főszolgabíró hasonló minőségben Panesevóra helyezte át. Nádaski Gyuró pancsevói főszolgabíró a Dunabánság segédtitkárává nevezte ki Noviszádra. (Avala.)

Beográdból jelentik: Az országos tanárszövetség ez évi kongresszusát július 1—4. közötti napokon tartja a fővárosban.

Londonból jelentik: Vasárnap az ország összes templomaiban könyörgő istentiszteletet tartottak a szovjet vallásüldözése miatt. Egyházi körökben kijelentették, hogy a mozgalomnak nincsen politikai háttere, csupán az egyik vallás hívői könyörgőnek a másik vallás hívőjéért.

Pécscről jelentik: Ismeretes, hogy Szalánta községben három héttel ez előtt meggyilkolták Bodenbach Hanna 61 éves postamesternőt és nővérét, a 72 éves Gyurovics Józsefnét, majd kirabolták a postát. A csendőrség hosszas nyomozás után vasárnap őrizetbe vette Ambrus István 45 éves csendőrőrmestert. A vallatás során bevallotta, hogy a postamesternővel bizalmas viszonyban állt. Haragban volt vele és a gyilkosság napján békülési szándékkal ment hozzá. Az asszony azonban hozzávágta a lámpát, amire ő is dühbe gurult és megtámadta, majd megölte mindkét nőt. Majd, hogy rablógyilkossági színezetet adjon a tettnek, feltörte a pénztárt és elvitte a posta 1800 pengő pénzkészletét.

SPORT HIREK

Zágreb. Zágreb—Beograd 3:1 (2:1). A két város válogatott csapata küzdött egymással.
Beograd. Jugoszlávia—Primorje 2:2. BSK—SSK 5:3.
Noviszád. NAK—Vojvodina 1:0.
Budapest. Hungária—Nemzeti 3:0.
Ferencváros—Bocskay 3:2.
Ujpest—Kispest 2:1.
Pécs—Baranya—Somogy 3:1.
Atilla—Budai 11-es 1:0.
III. ker. FC—Bástya 3:2.
Zágreb. A jugoszláv futballszövetség vasárnapi ülésén döntött arról, hogy a szövetség székhelye hol legyen. A delegátusok többsége: Ljubljana, Szkopljé, Beograd, Szarajevó, Szplit, Osziyek és Szubotica amellet döntöttek, hogy a székhely Beográdban legyen. A szövetség Noviszádon és Beckereken alszövetséget létesít. A szövetség új elnöke Safarik mérnök lett.

Egész Délszerbia tüntet a macedón komité merényletei miatt.

Szkopljé, márc. 17.
A Kralja Petra téren vasárnap délelőtt óriási tiltakozó gyűlés volt, a melyen közel tízezer ember vett részt, hogy tüntessen a macedón szervezett által rendezett bombamerényletek és politikai terror ellen.
A tiltakozó gyűlés szónoka Sztójnovity Drágó szkopljéi kereskedő volt. Bolgár bérenc-ügynökök — mondotta beszéde során — gyilkolják a mi békés polgárságunkat, hogy zavart támasszanak sorainkban és anyagot szolgáltatassanak azoknak, akik sem nekünk, sem a Balkánnak nem kívánnak jót.
Tévednek azonban ezek, ha azt hiszik, hogy ez az ut jó és célravezető.

Mi már nem félünk a bombáktól és az így megrendezett támadásoktól.
Lehet, hogy ez nem az utolsó támadás, de legyenek meggyőződve, hogy ez az utolsó figyelmeztetés!
A nagygyűlés lefolyása után hódoló táviratot küldtek Öfelségének, amelyben arra kérik a Felséget, hogy biztosítsa a békét abban a szabadságban, amelyet a nemzet legjobb fiainak vére árán szereztek és amelyért a klasszikus déliai készek újra vértüket ontani, megmutatva újlag a világnak, hogy meghalnak, ha kell az osztatlan Jugoszláviáért.
Ugyancsak nagy tüntetések folytak le a macedón szervezet terrorja ellen Bitoljiban, Ochridban, Strumicán, Prilepen és Stipben.

Az angol és francia követ demarsot adtak át Burov külügyminiszternek a macedón bombamerényletek miatt

Bécs, márc. 17.
A Telegraph Companie távirati iroda jelenti Szófiából, hogy vasárnap az angol követ demarsot nyújtott át Burov külügyminiszternek az utolsó bombamerényletek miatt.
A demars azt a kívánságát fejezi ki, hogy a bolgár kormány feltétlenül teljesítse Jugoszlávia kívánságait a további merényletek megakadályozására.
Burov külügyminiszter kijelentet-

te, hogy a bolgár kormány megtette a szükséges intézkedéseket a határmenti béke biztosítására.
A francia követ ugyancsak demarsot adott át Burov külügyminiszternek, amelynek hasonló a szövege az angol követéhez.
Nésity Ljubomir jugoszláv követ vasárnap Burov külügyminiszternél jelent meg. Látogatását összefüggésbe hozták a bombamerényletek ügyével. (Avala.)

Primo de Rivera volt spanyol diktátor meghalt.

Párizs, márc. 18.
Primo de Rivera tábornok, volt spanyol diktátor, aki cukorbetegségének kezelése végett időzött Párizsban, vasárnap szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt.
Primo de Rivera 1871-ben született egy régi spanyol katonai családból. Apja marsalja volt a spanyol hadseregnek. Apja 1876-ban véresen elnyomta a második karlista összekülvést, majd 1908-ban a barcelonai zavargásokat és ezért a király márkai rangra emelte. Fia is gyors katonai karriert csinált, már 30 éves korában tábornok volt.
1923-ban a katonai forrongás élére került és Mussolini mintájára feloszlatta a parlamentet és katonai kormányzatot honosított meg azzal a céllal, hogy a parlamentáris uralom által bajokba kergetett országot a nyugodt fejlődés útjára terelje.
1926-ban kezdődött meg az ellenáramlat Primo de Rivera diktatúrája ellen. A diktátor ugyanis ellentét-

be került a tüzértisztek testületével. A forrongás augusztus végén nyílt kirobbanáshoz vezetett, azonban Primo de Rivera a helyzet ura maradt.
A diktátor ezután alapította meg kinevezett tagokból álló parlamentjét. De ez a kormány által kinevezett parlament is megmutatta, hogy a dolgok nem folynak rendén, mert az ellenzéki szellem felütötte benne fejét. Az ellentétek egyre nagyobbak lettek, amihez járult a pénzügyi körök ellenállása, úgy hogy 1930-ban, a hét évig tartó diktatúra megbukott.
Primo de Rivera bukása után gondolt csak régi bajának kezelésére. Párizsba ment, ahonnan Majna Frankfurtba akart utazni egy specialistához. A párizsi orvosok azonban nem javasolták neki az utazást, mert úgy látták, állapota már nagyon súlyos. Szombaton nem jól érezte magát, ágyban maradt és vasárnap egy rohama folyamán szívszélhűdést kapott.

Károly román extrónörökös haza akar térni Romániába

Páris, márc. 17.
Károly román extrónörökös szakítása Lupescu asszonnyal, mint ismeretes, teljesen befejezett tény. A trónörököshöz közel álló személyek véleménye szerint
Károly azért szakított Lupescu asszonnyal, mert elhatározta, hogy minden áron visszatér Romániába, még ha kell pucskisérlet árán is.
Nagy horderejű dolognak látják politikai körökben, hogy ez a szakítás Lupescu asszonnyal akkor történt meg, amikor Mária özvegy királyné távol tartózkodik az országtól.

A francia árvízveszedelem nem csökkent.

Párizs, márc. 17.
A Gave és Adour folyók áradása még egyre tart és előtérrel fenyegetik Bayonne és Pau városokat. Bayonne mellett a védgátakon egy tizennyolc kilométeres gátszakadás történt, ami miatt a környékbeli falvakat ki kellett üríteni. Bordeauxt nem fenyegeti többé veszély.
A francia kormány tudomásul vette De Vienne budapesti francia követ jelentését, aki a magyar kormány ajánlatát tolmácsolta, hogy a francia árvíz sújtotta terület újépítésére alkalmazzák a magyar kubikosokat minthogy Franciaországban tudvalevőleg nagy a hiány földművelési munkásokban.

Fiumét vasárnap szabad kikötővé nyilvánították.

Fiume, márc. 17.
Az olasz fenhatóság hatodik évfordulóján, március 16-án az olasz kormány nagy ünnepség keretében szabad kikötővé nyilvánította Fiumét és az egész quarnerói öblöt.
Erre azért volt szükség, mert az olasz uralom alatt Fiume teljesen összeomlott és pusztulásnak indult. Az olasz kormány most ezzel a szabad kikötővé való nyilvánítással akarja a kikötőváros gazdasági krízisét megszüntetni.
Az olasz kormány rendelete szerint Fiume, Abbázia, Voloska és Lovrana egész Moszczenicáig szabad kikötő lesz, amelybe a monopólium árukat kivéve, minden cikk vámmentesen bevihető.

Autószemle Beckereken. Lederer dr. dunai báni tanácsos az autókat felülvizsgáló bizottsággal tegnap Beckereken pótautószemlét tartott, amelynek során harminc gépkocsit vizsgált meg. Ugyancsak a délelött folyamán hat jelölt sikeresen soffőrvizsgát tett.

Mindvégig izgatott hangulatban, viharosan folyt le a köztisztviselők beszerzési szövetkezetének a közgyűlése.

Vihar a felügyelő-bizottsági jelentés körül. — Ujabb közgyűlésen egészítik ki a tisztikart.

Beckerek, márc. 17.

A becskerei köztisztviselők fogyasztási szövetkezete vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlést dr. Gyurity Koszta elnökle alatt, Ferijancsity Jozsif szövetségi kiküldött jelenlétében a Tiszti-otthon szaléijében, a tagok élénk érdeklődése mellett.

Gyurity Koszta dr. tíz órakor nyitotta meg a közgyűlést és mindjárt az elején kitört a vihar. Marinkovity Budimir a mult közgyűlés jegyzőkönyvéről kijelentette, hogy

azt mint jegyzőkönyvhitelesítő nem írhatja alá, mert a jegyzőkönyv nem közli hiven a közgyűlés lefolyását.

Az elnök utasítására Oláh szövetkezeti tisztviselő felolvasta a jegyzőkönyvet, amelynek ismertetése alatt állandó közbeküldések hangzotak el. A közgyűlés végül is tudomásul vette a jegyzőkönyvet, ami ellen csak Marinkovity tiltakozott.

Az izgatott hangulatra való tekintettel, Ferijancsity Jozsif szólalt fel, aki arra kérte a közgyűlés résztvevőit, hogy a személyi támadásokat küszöböljék ki felszólalásukból és kizárólag a szövetkezet érdekeit tartásák beszédeikben szem előtt.

Az elnöklő Gyurity dr. ezután a szövetkezetben nemrégiben végzett felülvizsgálatról szóló jelentést ismertette. A felülvizsgálatot végző Gajity Milán revizor 1929 december 12-ikén kelt jelentésében kifogásolta, hogy

a szövetkezet inkább kereskedelmi, mint szövetkezeti alapon működött.

Ezzel a jelentéssel egyidejűleg előterjesztette az 1929. évi vezetőségi jelentést is, amelyet nyomtatásban osztottak szét a tagok között és ezert nem olvasták fel. A beszámolóból kitűnik, hogy a szövetkezet tagjainak száma az elmúlt évben növekedett, mert míg 1929 elején 1068 tagja volt a szövetkezetnek, addig az év végével 1084-re szaporodott ez a szám és a tagok összesen 1301 részjeggyel rendelkeznek. A szövetkezet 4 millió 987.291 dinárért vett árut és 4 millió 774.360 dinárért adott el árucikkeket az elmúlt kereskedelmi év folyamán, az árun 501.687 dinárt keresett. A szövetkezet összkiadása 393.237 dinár. Az aktívák 1 millió 671.671 dinár, a passzívák 1 millió 563.221 dinárt tesznek ki, a tiszta nyereség 108.450 dinár.

A felügyelőbizottság jelentése körül újabb vihar keletkezett, mert Jovánovity Áca felügyelő-bizottsági elnök kijelentette, hogy a nyomtatott jelentés pusztán az igazgatóság beszámolója, mert a felügyelő-bizottság a felügyelő-bizottsági jelentést nem is látta. Jovánovity ezután felolvasta a felügyelő-bizottság tényleges jelentését, amelyben

tiltakozik az igazgatóság eljárása ellen,

amelyet törvénytelennek és szabályellenesnek mond és bejelenti, hogy a törvénytelen ségek megtorlásáért az illetékes bírósághoz fog folyamodni.

Jovánovity Áca bejelentése körül nagy láрма és vihar keletkezett és

a percekig tartó káoszban, amelyet a közbeküldők okoztak, hiába csendesítette le a túlfűtött kedélyeket az elnök. A zaj elültével Gyurity dr. szólalt fel és

visszautasította a vádat, hogy az igazgatóság eljárása törvénytelen volt.

Az elnök felszólalása körül vita keletkezett, amelynek során Marinkovity és Jovánovity is felszólalni próbálkoztak, de az általános nagy zajban elveszett a hangjuk. A fülsikító lármában élesen kiharsant Szejity Koszta közbeküldése: Történetesen, vagy lopás az igazgatóság részéről? Ha nem, ne vitatkozzunk órákig ilyen csekélységek felett!

Durmann Jován a láрма elültése után a revizori, igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés elfogadását javasolta azzal a figyelmeztetéssel, hogy a szövetkezetek szövetségétől a forgalmi adó kiállítására kapott 215.000 dináros kölcsönt állítsák be a jövő évi költségvetésbe. A közgyűlés ezután a három jelentést Durmann indítványával együtt elfogadta.

Az 1929. évi zárszámadások elfogadása után változtattak az alapszabályokon. A változtatás szerint, a jövőben minden szövetkezeti tag ötször annyi részjeggyel ellenértékéért felel, mint amennyi részjeggyel rendelkezik, az igazgatósági határozatképesség szavazati számát ötről hatra emelték fel és megváltoztatták a szövetkezet nevét: Az állami tisztviselők élelmiszerbeszerzési szövetkezetére.

A részleges tisztújítás körül újabb kitört a vihar. Marinkovity Budimir szüntelenül ezt harsogta az igazgatóság felé:

Mondjanak le! Kormánybiztos a szövetkezet élére!

A nagy lármában Prédity Mihály szólalt fel és szintén az egész vezetőség leköszönését követelte.

Gyurity Koszta dr. be is jelentette az igazgatóság és a felügyelő-bizottság leköszönését, miután azonban egyes bizottsági tagok mandátuma még nem járt le, a közgyűlés 37 szavazattal 27 ellenében úgy határozott, hogy az idő előrehaladottságára való tekintettel, április 6-ikára új közgyűlést hív össze egyetlen tárggyal: a tisztújítás kérdésével és addig tisztázza a kérdést, hogy kinek járt le a megbízatása.

A mindvégig izgatott hangulatban és viharosan lefolyt közgyűlés fél kettőkor véget ért.

Meghalt az éhségtől egy szófiai hadirokkant és anyja. Szófiából jelentik: Szófiában a rendőrség egy borzalmas tragédiának jött a nyomára. Az egyik külvárosi utcában ugyanis meghalt egy Georgijev Donka nevű hadirokkant és annak anyja. A két szerencsétlen ember már napok óta nem evett és az utóbbi időben arra sem volt erejük, hogy a küszöbön vándoroljanak és mivel senkijük nem volt, akitől segítséget kérhettek, illetve kaphattak volna, a szó szoros értelmében ott haltak meg, majdnem mindakettő egy időben, fekhelyükön. (Avala.)

Nagyarányu gyűjtést kezdenek a Daxa hátramaradottjaiért és a franciaországi árvizkárosultakért.

Antula Dragomir inspektor állott a mozgalom élére.

Beckerek, márc. 17.

Szefánovity Nikola becskerei polgármester összehívására a becskerei emberbaráti, kulturális és hazafias egyesületek vasárnap délelőtt a városháza tanácsszobájában értekezletet tartottak, amelyen a franciaországi árvizkárosultakért és az elsüllyedt „Daxa” gőzös hátramaradottjaiért indítandó gyűjtési akciót beszélték meg.

Antula J. Dragomir kerületi inspektor nyitotta meg az értekezletet, ismertette a katasztrófiális méretű délfranciaországi árvizet, amely városokat és községeket döntött romba és ezeket tett hajléktalanokká, majd a Daxa megrázó tragédiájáról szólt és megemlékezett a jugoszláv gőzös családtagjainak inséges helyzetéről, végül pedig felszólította a jelenvoitakat, hogy teljes szívvvel és lélekkel vegyenek részt a meginduló gyűjtésben.

Milicsevity Petár mérnök, a Jadranszka Sztrázsa helyi szervezetének elnöke indítványára ezután egy bizottságot választottak, amely a gyűjtést irányítani és lefolytatni fogja. A bizottság elnöke Antula J. Dragomir kerületi inspektor, alelnökei: Dragutinovity Milivoj ezredes, helyőrségi parancsnok, Szefánovity Ni-

kola polgármester, dr. Kovácssevity Dusán, a Vörös-Kereszt elnöke és Kosztity Nikola, a jugoszláv-francia klub elnöke, titkárai: Jovánovity Gyorgye járásbíró és dr. Kuszing Ernő járásbírósi joggyakornok lettek, a választmány tagjai minden kulturális, emberbaráti és hazafias egyesület elnöke és egy-egy tagja.

Milicsevity Petár indítványára kimondotta az ülés, hogy felkéri az összes hivatalfőnököket, hogy rendezzenek hivatalukban gyűjtést, a rendőrségi előljárót, hogy a hivatalában megforduló felektől gyűjtsön, a választmányból külön-külön csoportok alakulnak, amelyek magánházaiban és vállalatoknál gyűjtenek. Felkéri Krisztityné Veinovity Olga urasszonyt egy hangverseny tartására, a mozikat, sportegyesületeket és a Szokol műkedvelőit, hogy egy-egy előadást, illetve futballmérkőzést rendezzenek a kettős cél érdekében. Valamennyi rendezés és a gyűjtés is a Vörös-Kereszt égisze alatt folyik, amely leginkább hivattott az elemi csapással sújtottak segélyezésére.

A munkaprogramm egyhangú elfogadásával az értekezlet Antula J. Dragomir kerületi inspektor zárószavaival véget ért.

Uj alapszabályokat dolgozott ki a becskerei izr. hitközség.

A zsidó egyházközség közgyűlése.

Beckerek, márc. 17.

A becskerei izraelita hitközség vasárnap délelőtt tartotta rendes tavaszi közgyűlést a Chevra-ház nagytermében. Neumann Gyula dr. hitközségi elnök nyitotta meg a közgyűlést és felkérte Büchler Hugó titkárt, hogy terjessze elő a mult évi működéséről szóló vezetőségi jelentést. Büchler Hugó ezután ismertette a részletes és alapos titkári jelentést, amelyből kitűnik, hogy az izr. hitközség távirati felhívás alapján, új alapszabályokat szerkesztett és terjesztett be az igazságügyi minisztériumhoz, amelynek gyors elkészítése Büchler Hugó titkár és dr. Milich Jakab érdeme, majd megemlékezik a hitközség anyagi helyzetéről és megállapítja, hogy a vezetőségnek sikerült megjavítania a hitközség anyagi helyzetét és az előző évi passzív zárszámadással szemben, a mult évben egyensúlyba hozta az egyházközség háztartását, ami nagy részt Kállai Jenő és Fenyves Izsó közreműködésének köszönhető. Hálafeleként emlékezik meg a jelentés az új zsidó egyházi törvényről, amely a többi hitfelekezettel teljesen egyenrangú helyet biztosított a zsidó egyház részére és rendkívül liberális szellemben készült. A beszámoló ezért halálját fejezte ki Ófelségének a királynak és Zsvikovity Petár miniszterelnöknek.

Neumann elnök ezután a hitközség halottairól emlékezett meg és kegyeletos szavakkal idézte fel dr. Juliusz Ármin, a Chevra Kadisa szentegylet tragikus körülmények között elhunyt elnökének emlékét.

A vezetőségi jelentés, a mult évi zárszámadások és a folyó évi költségvetés egyhangú elfogadása után a zsidó hitközség közgyűlése kiküldendő delegátusokat választották meg dr. Neumann Gyula, dr. Niedermann Mór főrabbi, dr. Milich Jakab, Székely Ignác és Kállai Jenő személyében.

Neumann Gyula dr. végül a közgyűlés nevében köszönetet mondott Büchler Hugó titkárnak fáradságos munkásságáért és a jelentés alapos, kimerítő elkészítéséért, amivel az ülés véget is ért.

A Borac és az Obility győzött a vasárnapi bajnoki mérkőzéseken. A vasárnapi bajnoki fordulón három érdekes mérkőzés került Becksereken eldöntésre. A legérdekesebb volt a Borac és a ZsSK mérkőzése, amelyet a Borac nyert meg 1:0 (0:0) eredménnyel. Bíró: Schubert. A felzott talaj dacára, a Borac csapata kitűnő kondícióban volt és az első félidő végéig, állandó fölényben maradt, de mindamellét eredményt nem tudott elérni, mert minden kísérlete meghiusult Krcsadinac (ZsSK) kapus kitűnő védelmén. A második félidőben változott a helyzet, a Borac csapata rendszertelenül játszott, mindamellét Poturicanak a 10-ik percben mégis sikerült egy kavarodásból megszerezni csapata győztes gólját. Az eredmény különben megfelelt az erőviszonyoknak. — Az Obility-pályán Obility—Jedinstvo 12:0 (4:0). Bíró: Brkity. — A Borac-pályán Vojvodina—Schwäbische 0:0 (0:0) Bíró: Mojity Milorád. Az eredmény megfelel a játéknak, mindkét csapat egyenértékű teljesítményt nyújtott.

(M.)

Március 18. kedd. Rk. és Prot. Ede.
Gk.: Kanon. Zsidó: Adar 18. Naptele
6-09, napnyugta 18-09 óra, a nap hosz-
sza 1200. Az év végéig még 288 nap.

A MAI NAP HIREI

A meteorológiai intézet jelenti: Nyugati szelekkel a csapadék csökkenése és melegebb idő várható.

Az inspektor Perlezen. Antula J. Dragomir kerületi inspektor ellenőrző utia során a napokban Perlezen tartózkodott és hivatalvizsgálatot tartott az ottani községházán.

Nyári záporos és jégverés március közepén. Vasárnap délben szokatlan időjárás volt Becskereken és a széles környéken. Tizenegy óra tájban sűrű esőfelhők gyülekeztek az égen és röviddel tizenkettő előtt, hirtelen nyári zápor seprte végig az uccákat és enyhítette a fülledt nyári meleget. Helyenkint jég is jelentkezett, a zabszem nagyságu jégdarabok azonban mindössze néhány másodpercig estek és nem okoztak kárt. A szokatlan nyári zápor után sem fordult hűvösebbre az idő és az egész napon át kellemes meleg időjárás örvendzette meg a téltől iszonyodó lakosságot.

A Tiszti-otthon és a Kaszinó társasestje. A becskerei Tiszti-otthon és a Kaszinó-társulat szombaton este a közös színház nagytermében társasösszejevetelt tartott, a katonazenekar közreműködésével, amely mindvégig a legjobb hangulatban, kedélyesen folyt le. Szórakoztató volt a tombola, amelynek nyereményei iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Új műsor a Vojvodina kabarében. Március 16-ikától, vasárnaptól teljesen új műsort mutatnak be a közkezdelt Vojvodina varietében, amelynek kiemelkedő száma Max Walden, a kitűnő bécsi humorista, aki szenzációs tréfáival kacagtatja meg esténként a kabaré vendégeit és a négy Walden-gör, akik viszont pompás táncszámaikkal aratnak megérdemelten nagy sikereket. Rajtuk kívül Bilek Mici, Diwson Eleonóra, Mivak Mania és Eliot Mae lépnek fel új műsorszámokkal és változatos programjukkal mindvégig lekötik a közönség érdeklődését.

Purimbálák Becskereken. Szombaton este két Purim-bált is rendeztek Becskereken, amelyeken szépszámu közönség jelent meg és derekasan kivette részét az örömműve örömeiből. A Centrál-ban a Humanitas jótékony zsidó nőegylet rendezett Purim-estélyt, a Grósz-vendéglőben pedig Grósz Márton vendéglős tartott Purim-bált. A Centrál-beli mulatságon a Képes Vasárnap helyi megbízottja rendezésében tartott szépségkirálynő választáson elsőnek Scheinberger Alizt nyilvánították ki és udvarhölgyeinek Papista Magdát és Pillis Jucit választották, a Grósz-féle mulatságon bálkirálynő Weisz Terike lett. A szépségversenyek győzteseiről a Foto Korzó felvételeket készített, amelyek a lap legközelebbi számában jelennek meg és az érdekeltek résztvehetnek a noviszádi vajdasági szépségkirálynőválasztáson. A Grósz-vendéglőben összegyűlt közönség a legjobb hangulatban a reggeli órákig maradt együtt és egy jókedvvel töltött, kellemes est emlékével gazdagodva távozott.

Elveszett a Purim-bálakon egy fekete csontkeretes szemüveg. Becsületes megtalálót kéri, adja le jutalom ellenében a Torontál kiadóhivatalában.

Megdrágult a dohány. Az állami dohányjövődék szerdán váratlanul felemelte a dohányfajták árait. Ez az áremelkedés csak a dohányra vonatkozik, a cigaretta és a szivar nem drágult meg. Az emelkedés a különböző dohányfajtáknál a következő: Trebinjei dohány 100 grammos csomag eddig 70, most 75 dinár. Vardar 100 grammos csomagolásban eddig 45, most 50 dinár. Neretvanski 100 gramm eddig 30, most 40 dinár. Kis csomag Neretvanski eddig 6, most 8 dinár. Kis csomag Moravski eddig 5, most 6 dinár. Kis csomag Zetszki eddig 4, most 5 dinár. Kis csomag Szavszki eddig 2,50, most 3 dinár. Az áremelés már életbe is lépett.

Kérem én tiltakozom

Ökölboszorult kézzel írom e sorokat, mert annyira fel vagyok háborodva azon, hogy a bécsi stúdió bemondóját elcsapták, amiért a műsor befejezése után „valamit” proponált a hallgatónak... A bariton hangú bemondó, mint minden este, jó éjszákát kívánt a hallgatónak, figyelmeztette őket, hogy földeljük le antennájukat, zárják el a gázcsapot és — megette az inkriminált ajánlatot.

Hát kérem ez nem ok az elcsapásra. Egy ember nem vesztheti el egzisztenciáját azért, mert — műsoron kívül — kellemes hangjával olyan üdvös tanácsot adott, amelyet bizonyára mindenki elfogadott. A mai gondterhes ember, a napi robot után, leül a feleségével, vagy barátjával rádiózni, hogy szórakozzon. Ilyenkor elfelejti bajait, egész reggelig hallgatná a szép zenét s le sem fektüdne, ha a bemondó nem figyelmeztetné arra, hogy éjféli van, itt az ideje a lefekvésnek. Olyan kedvesen és rábeszélően éneklte ezt a bemondó, hogy a hallgatók előirásosan elföldelik az antennát, elzárják a gázcsapot és ha egyébre nem figyelmezteti, lefeküsznek. A szellemes rádióbemondó mást is szokott ajánlani, amikor eloltják a mikrofónt, ez azonban már nem jut el a hallgatók fülébe. A múlt héten „véletlenségből” a mikrofon eloltása előtt tette meg mindennapi ajánlatát, a rádió-előfizetők meghallották, helyeselték is és valószínű, hogy mint mindenkor, ezuttal is elfogadták tanácsát. És amiért a bemondó műsoron kívül is örömet szerzett a hallgatónak, kellett szegényt elcsapni.

Kérem, én ez ellen tiltakozom, mert nem szabad olyan szigorú büntetéssel sújtani a „felbujtót”, ha a tettest futni hagyják.

Amerikában példátlan gabonakrachot jósolnak. Londonból jelentik: A Daily Telegraph közli hogy az amerikai gabonakrach a jelek szerint, csak a nyár után fog teljes erővel jelentkezni. Az angol sajtó aggodalommal kíséri az amerikai gabonaválság ijesztő növekedését. A lapok azt írják, hogy a nagy kanadai és amerikai gabonacégek 155 millió font értékű gabonát halmoztak fel és július 1-éig a felhalmozott gabona értéke 200 millió fontra fog emelkedni. Amerikában megegyeznek a vélemények abban, hogy csak egy nagyon rossz termés mentheti meg a helyzetet. Különben elkerülhetetlen a katasztrófa. Ha Európában és Kanadában is az idén is jó lesz a termés, úgy a felhalmozott gabonát a gabonacégek kénytelenek lesznek potom áron eladni.

Férfi-féhernemű a legjobb minőségben és legolcsóbban kapható Klein Jenőnél Velikibecskereken.

Tizenhét gyujtogatást követett el egy fiatal lány. Berlinből jelentik: A közeli Shönebergben a rendőrség letartóztatott egy tizenötéves lányt, aki egy szörnyű betegség áldozataként sorozatos gyujtogatásokat követett el. A lány, amikor felgyujtott valamilyen épületet, mindig értesítette a tűzoltókat és elsőnek sietett a tűz színhelyére, hogy részt vegyen a mentés munkájában. A legutóbbi tűznél olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy kórházba kellett szállítani. A kórházi ágyon az orvosok legnagyobb megdöbbenésére bevallotta, hogy ellenállhatatlan lelki kényszer alatt tizenhét házat gyujtott fel Shönebergben, de minden tűznél sietett értesíteni a tűzoltókat, hogy menteni tudjanak.

Minden éves előfizető ingyen kap egy tizenégykarátos eredeti amerikai aranytöltőtollat

Kérjen még ma ingyen mutatványsszámot a „RADIOWELT” kiadóhivatalától Wien, I. Pestalozziggasse 6. A legrészletesebb rádióprogramok, érdekes olvasmányok, gazdag technikai rész, szerelési útmutatás, rövid hullámok, sok illusztráció, nyelvkurzusok, érdekes regények. 41

Pénz, vagy szerelem? Marseille-ből jelentik: Tegnap reggel elegáns ur jelentkezett a rendőrpáncsnokságon. — Uram, tartóztassanak le, lelöttem egyik munkatársamat. A férfi a marseillei rendőrség nyugdíjas detektívje, Francois Leoni volt. Leoni nyugdíjazása óta magánnyomozóirodát vezetett és nyomozóirodájának egyik detektívjét, Louis Ciavaldini 48 éves tartalékos századost lőtte le. Különösen válóperes ügyekben fordultak Leonhoz. Ciavaldini véggezte a legtöbb kényes ügyben a nyomozást és így osztotta rá Leoni egy ismert marseillesi uriaszony ügyét is. Az uriaszony férje válni akart, de nem vállalta a tartásdíj kifizetését. Leoni detektívirodájához fordult, hogy derítsen fényt férje anyagi helyzetére. Szerződésben kötelezte magát, hogy 30.000 frankot ad a nyomozóiroda tulajdonosának. — Louis Ciavaldini rövidesen megállapította, hogy az egyik marseillei bankban a férjnek kétféle millió frankra rugó betétje van. Ciavaldini azonban a maga számára kérte a szerződésben megállapított jutalékot. Mire ez tegnap reggel az irodahelyiségben felelősségre vonta alkalmazottját. A heves szóváltás izgalmaiban Leoni előrántotta revolverét és lelőtte alkalmazottját. A magánnyomozó, főnöke vallomásaival ellentétesen mondogatta el a tragédia előzményeit, azt állítva, hogy a végzetes szóváltás nem a válóper jutaléka miatt keletkezett közöttük. Ciavaldini ugyanis udvarolni kezdett főnöke fiatal feleségének és Leoni emiatt többször felelősségre is vonta. Tegnap reggel nem is üzleti ügyek, hanem az asszony miatt veszték össze. A nyugalmazott detektív letartóztaták. Ciavaldini kapitány pedig haladoklik a kórházban.

Házfal, amelyet egyetlen téglából építenek. Londonból jelentik: Dr. Shaw angol feltalálónak sikerült egy újfajta eljárással olyan hatalmas téglákat készíteni, amelyek mindegyike egy falat pótol. Dr. Shaw egy bizonyos téglanyagnak egymáshalmozásával és annak 2000 Fahrenheit fokra felmelegítésével eléri azt, hogy az újfajta fal sokkal tartósabb, mint a régi téglák egymáshalmozásával elkészült fal. Ha ebbe az újfajta anyagba aztán még acél és vasdarabokat kevernek, az új fal tartóssága megszázsorozódik. Az új találmánynak óriási jelentőséget tulajdonítanak az építőiparban.

SHINHAZ

Ma: Paganini. Operett 3 felvonásban. Zene Lehár Ferenctől, szöveg Knepler és Jenbachtól.

Előkészületben: Zenebona, Terézia, Alekszandra, Cigánybáró, Orlov, Trenk báró, Bajadér, Tatáriárás, Fraskita.

Cirkuszhercegnő. Régen nem volt Becskereken olyan hangulatos, kedves színházi este, mint szombaton, a mikor a Becskereken vendégszerplő kitűnő beográdi operett-együttes kifogástalan szereposztásban a Cirkuszhercegnőt hozta színre. A kedves melódiájú, fordulatos meséjű operett nem tévesztette el hatását — a közönség hálásan fogadta az ismert, bájos muzsikát, a törekvő és gondos játékokat és jólesően töltötte el a publikumot az az érzés is, hogy nem kell a kopott városi színházbéli diszletekkel megelégednie, hanem helyettük stílusosabb és szebb diszletek szolgálnak háttérül. A szereplők gondosan játszották szerepüket, különösen a címszerepet vivő Komarovszka asszony, Trbuhovity (Mister X.), Odzsity, Klemencsity és Kis Rózsika aratott megérdemelten nagy sikert. Kisebb szerepükben Dobrity Pelikán főpincér eredeti figurájában és Szpajity, a félszeg szárnysegéd maszkjában voltak kitűnőek, de a többiek is jól illeszkedtek be az együttesbe. Melegen megtapsolták a táncbetétek közreműködőit, akiknek számtalanszor ujránni kellett. A közönség egy kellemesen eltöltött est emlékével távozott a Szokol-ház terméből.

Marica grófnő — Hollywoodi lakodalom. Vasárnap két előadást írt artott a beográdi operett-társulat, délután Kálmán Imre népszerű operettjét, a Marica grófnőt, este pedig Straus Oszkárnak, a Varázskeringő és más nagysikerű operettek szerzőjének legutóbbi darabját, a Hollywoodi lakodalmat mutatták be. A Marica grófnő vezető szerepeit Jecity és Kis asszonyok, Gorski, Dobrits, Klemencsics és Dekics játszották és a közönség úgy őket, mint a többi szereplőket sokat tapsolta.

Az esti előadáson a Hollywoodi lakodalomban újra Jecity P. és Kis R. avattak megérdemelt, igaz sikert, mellettük a férfiak közül Prbulovics, Dobrics vitték sikerre a darabot, de az egész együttes kivette részét a sikerben. A második felvonásban Katja Dei a balettkarral gyönyörűen táncolt. A zenekart Szrbulj Jovan vezényelte biztos kézzel. A közönség nem fukarkodott az elismeréssel és lelkesen ünnepelte az est szereplőit.

ORIENT BIOSKOP

Jön! Jön!

A repülő flotta.

Hétfőn, márc. 17-én 5, 7 és 9 órakor.
A legnagyobb orosz film ami eddig készült!

TATAR-VÉR.

(Rettenetes Iván cár.) Dráma a Volga melletti tatárok életéből, 6 felv. és 2 felv. vígjáték. Főszereplők: Leonidov, a moszkvai Hüdözestveni színház tagja és Sonja Askarova.

BALKAN BIOSKOP

Hétfőn, márc. 17-én 5, 7 és 9 órakor
Kedden, márc. 18-án 5, 7 és 9 órakor

Világszenzáció! **Noé Bárnája.** Világszenzáció!
A gyönyörű zenés, énekes és beszélő film. — Hogy mindenkinek alkalma legyen a filmreket megnézni, rendes helyárral és pedig

5, 8, 10 és 12 dinár.

Uj vezetőséget választott a bánsági baromfiégyesület

Beeskerek, márc. 17.

A bánsági baromfiégyesület egyesülete vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését Radanov Dragoljub alelnök elnöklété alatt az Orient-kávéházban, amelyen az egyesület sikeres múlt évi munkásságáról és a fényes erkölcsi sikerrel lezajlott fajbaromfiállításról beszámoló vezetőségi jelentés elfogadása után új vezetőséget választottak. Elnök Radanov Dragoljub, alelnök Janaty Péra, titkár Durmann Jován és pénztáros Putnik Péra lett.

Radanov elnök indítványára a közgyűlés a Daxa hátramaradottjainak és a franciaországi árvizkárosultaknak száz-száz dinárt adományozott, majd a baromfiégyesület körüli kifejtett tevékenységéért dr. Prohászka Ludevit földmívelésügyi minisztériumi osztályfőnököt, Zsiváncsevity Mihajló volt tartományi

kormánybiztost, Beeskerek városát, Beeskerek város képviselőtestületét, a pansevői baromfiégyesületi szövetkezetet, a szerb földművelésügyi szövetkezetek bánsági szövetségét, a Cukorgyárat, a „Politika” című beográdi lapot és Bojkov Leót, a beográdi fajbaromfiállítás igazgatóját az egyesület tiszteletbeli tagjának választotta.

A közgyűlés még elhatározta, hogy köszönőlevelet intéz Durmann Jánoshoz, Schmidt Rezsőhöz (Noviszád), Reinfeld Miklóshoz (Pansevó), az Első Horvát Takarékpénztárhoz, a „Torontálhoz” és a többi helyi laphoz, a Szrpszka Banka helyi fiókjához, Risztity Gyókához, a Szerb Takarékpénztárhoz és a Nagybeeskereki Takarékpénztárhoz a kiállítás alkalmával nyújtott értékes segítségükért.

Végül a júliusi londoni fajbaromfiállítás jugoszláv előkészítő-bizottságába Radanov Dragoljubot, Zupán Emilt és Bock Gyulát delegálta a közgyűlés.

IRODALOM

Vidor Imre: Vándor a nagy úton.
Komoly író komoly munkája. Elmélyedő, az élet szeszélyes folyását nyomon követő művész alkotása, a ki regényében nem a felelőtlen fantázia csapongásával köti össze az eseményeket, hanem meleg szívvvel, lélektani igazsággal vezeti hősét a való élet fájdalomteli ösvényén a téma megoldása felé. Rozsos Sándort és sorsát, ezt a mindennapi emberi sorsot ismerjük mindannyian, de éppen ezért különös érdeme az írónak, hogy ennyi tündöklő színnel, apró megfigyelések finom árnyalataival kelti életre ezt az embert, aki rokona, testvére, barátja a sorsát izgatóan figyelő olvasónak. Érző lelke büvőköréből egy pillanatra sem enged ki az író alakját, akinek útjára mindig rávilágít, mint sötétséget oszlató, enyhe fényű kézilámpás az erdő sötét örvényére. Ez a bujkáló lírizmus adja valószínűleg a történet alaprajzának szoliditását is, erre a biztos bázisra építi az író az elágazó, de mindenkor pontosan összevelő mesét is. Vidor Imre disztíngvált izlésű, biztos kezű íróművész, aki szinte játszi könnyűséggel (mert a lélek finom ösztöne szerint) rajzolja meg alakjait, akiknek homlokán mindig igaz emberi érzések jegye villog. És ugyancsak művészi a történet szövevényének a módja is, ahogyan e regény szereplőit hol egymás felé irányítja, hol egymástól eltávolítja, miáltal a mesemondás végtelenül szimpátiikus hangjával mindenkor lekötve tudja tartani az olvasó érdeklődését.

Vidor Imre egyéni stílusáról külön kell megemlékezni, mert ebben a stílusban maradék nélküli rezonanciáját érezzük az alkotó léleknek. Apró meditatások, halk egyéni aláfestései a pillanatnyi szituációnak, humorának szinte szemérmes derüje oly nagyon jellemző tulajdonságai az írónak, hogy alakjai mögött ott látjuk magának a mesemondónak érdekes árnyképét is.

Vidor Imre regényét, amely a szubotivai Minerva kiadásában igen tetszetős köntösben jelent meg, örömmel könyveljük el a jugoszláviai magyar irodalom határozott nyeresége gyanánt. — odi.

Mégis „Justizmord” volt a fiatal Halsmann elítélése apagyilkosság miatt?

Bécs, márc. 17.

Érdekes vallomás hangzott el a napokban a bécsi ügyészségen a Halsmann-ügyben. Már napokkal ezelőtt jelentkezett az ügyészségen egy 29 éves bécsi segédmunkás, Johann Schneider, aki azt állította magáról, hogy ő gyilkolta meg az öreg Halsmann és nem az apagyilkosság miatt jogerősen négyévi fegyházbüntetésre ítélt Halsmann Fülöp. Schneider első vallomása annyira valószínűtlenül hangzott, hogy a hatóságok semmi jelentőséget sem tulajdonítottak neki. Tegnap Schneider azután egészen részletes vallomást tett és a következőképpen adta elő a történeteket:

1928 szeptemberében a Zillertalban kóborolt. Munka nélkül volt és koldulásból tartotta fenn magát. Szeptember 8-ikán találkozott egy idősebb urral, akit szintén megszólított és néhány garast kért tőle. Az idősebb férfi, akiről később megtudta, hogy Halsmann rigai kereskedő, dühösen ráripakodott és elkergette. Két nappal később, szeptember tizedikén, a hegyekben másodszor is találkozott az öreg Halsmannal, aki akkor fia társaságában volt. A fiatalember eltávozott, amire ő, hogy boszút álljon a multkori megalázá-

sáért, követ dobott az öreg Halsmannra. A kő vállán találta Halsmann, aki erre megfordult és odarohant hozzá. Dulakodni kezdtek és közben a harminc méter mély szakadék szélére kerültek. Ő volt az erősebb, legyűrte Halsmann és letaszította a mélységbe.

Ezután elszaladt és egy szikla mögé bujt, ahonnan megfigyelte, hogy a fiatal Halsmann, aki közben visszavért, kétségbeesetten keresi atyját. Végre meglátta őt a sziklafal tövében, lekuszott hozzá és magával akarta hozni, ami azonban nem si-

került. Halsmann Fülöp ekkor újra elment, hogy segítséget hozzon. Schneider erre maga is lecsuszott az öreg Halsmannhoz és kivette a pénztárcájából a pénzt. Mintegy 100 frank volt az öregnél. A pénzzel azután elszökött és miután attól tartott, hogy rájömmek a gyilkosságra, Innsbruckon keresztül Bajorországba szökött és csak az elmúlt ősszel tért vissza Auszriába.

A hatóságok egyelőre ezt a második vallomást is nagy kétkedéssel fogadják.

Német és lehetőleg szerb gép- és gyorsíró gépek azonnali belépésre kerestetik.
Cím a Torontál kiadóhivatalában. 402

Két szoba előszobával

amely irodának is alkalmas, a belvárosban kiadó. 401

Ugyanott antik butor eiadó. Turner Teodosz, Cara Dušana u. 25.

A főuccán két egymásbanyiló udvari helyiség

kisebb irodának vagy műhelynek alkalmas, azonnali kiadó.

Bövebbet FISCHER-irodák, Kralja Aleksandra u. 24.

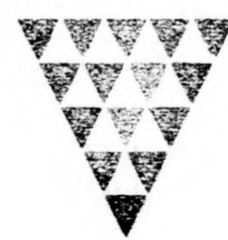
Pleitz Fer. Pál

könyvnyomdája

Veliki Bečkerek,

Obiliceva ucca 1. szám.

Telefon 21. Alapított 1846.

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Vonalozó-intézet. Ruggyantabélyegzőgyártás.